

ції продовжує залишатися одним із найважливіших завдань сучасної вітчизняної економічної науки. Однак збільшення рівня заощаджень та інвестицій в економіці України не повинно стати самоціллю за будь-яку ціну, тим паче, що номінальне збільшення обсягів заощаджень ще не гарантує економічного успіху. На наш погляд, витрати домогосподарств на інвестиційні цілі можуть слугувати одним із чинників економічного зростання, але лише за умови формування сприятливого макроекономічного та інституційного середовища в країні і реалізації урядом ефективною довгостроковою фінансовою стратегією. Вважаємо, що тільки за таких обставин підвищення рівня національних заощаджень може трансформуватися у підвищення темпів економічного зростання.

Література

1. Мироненко В. Відловити готівку / В'ячеслав Мироненко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.diloverivne.com/news/2282/>
2. Рамський А.Ю. Інвестиційний потенціал заощаджень фізичних осіб та механізми його реалізації / А.Ю. Рамський // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 5. – С. 173–178.

Квасниця О. В.

Викладач кафедри фінансів

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Негативний вплив світової фінансової кризи на економіку України закономірним чином позначився й на розвитку вітчизняного підприємництва. І в першу чергу мова йде про малий та середній бізнес, який не має достатніх резервних ресурсів та страхових інструментів для самостійного подолання кризового тиску, який з кожним днем лише посилюється.

Зростання безробіття та інфляційні процеси є серйозним викликом для національної безпеки держави. В результаті скорочення штатів підприємств значна частина працездатного населення вже стикнулася з проблемою пошуку роботи і зміни професії. Саме

тому основна увага державної політики має зосереджуватись на створенні умов для самостійної підприємницької діяльності вільної робочої сили. Оскільки успішне вирішення проблем підприємництва в умовах кризи матиме подвійний ефект, так як держава створить сприятливі умови для забезпечення функціонування існуючих підприємницьких структур та безперешкодного входження до лав малого бізнесу безробітних, то в свою чергу підприємницький потенціал здатний виступити потужним ресурсом у вирішенні, по-перше, соціальних проблем (подолання безробіття й зниження соціальної напруженості) і, по-друге, сприятиме наповненню бюджетів різних рівнів та зміцненню економіки регіонів і держави в цілому.

Проблеми державної політики сприяння розвитку малого бізнесу стали предметом досліджень провідних вчених і вітчизняних науковців К. Ващенко, В. Воротіна, Н. Воротіної, З. Варналія, П. Гайдучького, Я. Жаліло, О.Кужель, Д. Ляпіна, В. Мунтіян, Ю. Рубан. Однак у вітчизняній теорії і потребують подальшого вдосконалення питання пошуку альтернативних шляхів підвищення ефективності державної політики у розвитку малого бізнесу.

Розвиток малого підприємництва здійснюється в результаті проведення послідовної державної політики в цьому важливому секторі ринкової економіки. Державна політика розвитку малого підприємництва є частиною загальної економічної та соціальної політики України і визначає основні принципи, напрями і форми економічного та адміністративно-правового впливу, які передбачаються урядом у сфері малого бізнесу.

Основними принципами державної політики є створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва, зокрема забезпечення: системності та комплексності механізмів державного регулювання розвитку малого підприємництва; цілеспрямованості та адресності підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва шляхом вибору пріоритетів та концентрації ресурсів для їх реалізації; рівноправного доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва усіх форм власності до фінансових, матеріальних, природних інформаційних та інших ресурсів.

Сприяння розвитку малого підприємництва та підприємницької активності населення повинно стати одним із пріоритетних напрямів діяльності місцевих органів влади з реалізації державної регіональної політики підтримки малого підприємництва, основним завданням якої є забезпечення активної участі суб'єктів малого підприємництва у розв'язанні соціально-економічних проблем [2, с. 30].

Для створення сприятливих умов розвитку малого підприємництва місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування необхідно зосередити увагу на реалізації системи заходів сприяння подальшого розвитку малого підприємництва в найближчій перспективі, серед яких: формування належної законодавчої бази, сприятливої для розвитку малого бізнесу; вдосконалення фінансово-кредитної підтримки; забезпечення матеріально-технічних та інноваційних умов розвитку малих і середніх підприємств; інформаційне та кадрове забезпечення бізнесу; стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Формування відповідної законодавчої бази розвитку малого підприємництва передбачає, насамперед, розроблення та прийняття регуляторних актів, спрямованих на поліпшення підприємницького середовища на відповідних територіях, обрахування економічного ефекту від впровадження нормативних актів, встановлення правових гарантій для забезпечення свободи і захисту приватної власності; розробку дієвих законодавчо-нормативних актів, спрямованих на стимулювання малого бізнесу; усунення правових суперечностей і скасування положень, що гальмують розвиток приватної ініціативи, залучення неурядових, громадських організацій та об'єднань підприємців для оцінки ефективності дії та аналізу наслідків впровадження регуляторних актів та нормативно-правових актів з питань підприємництва.

Сьогодні найактуальнішими правовими проблемами є розробка нових та вдосконалення діючих законодавчо-нормативних документів з питань визначення чітких підходів до власності та форм її захисту; створення сприятливішого податкового, інвестиційного, інноваційного та цінового режимів для суб'єктів малого та

середнього підприємництва; упорядкування механізмів державного регулювання та контролю підприємницької діяльності.

Однією з найголовніших перешкод більшої частини підприємництва є проблема пошуку та отримання фінансових ресурсів, тому важливим фактором, який позитивно вплине на фінансове забезпечення малого підприємництва є застосування різних форм забезпечення гарантій повернення позикових коштів підприємницьким структурам. Механізм державного гарантування кредитів для малого та середнього підприємництва базується переважно на авторитеті держави, як безперечно платоспроможного та відповідального гаранта позик. Держава повинна також залучати недержавне гарантування – комерційними організаціями, банками, приватними фінансовими установами, іноземними інвесторами, товариствами взаємного гарантування, громадськими організаціями тощо.

Основними економічними засобами держави в умовах економічної кризи є лібералізація процедур ведення господарської діяльності, тобто зниження податкового навантаження, спрощення дозвільних процедур, правил ліцензування, сертифікації, інших норм технічного регулювання, а також зменшення кількості перевірок.

Держава також повинна сприяти формуванню інфраструктури підтримки малого бізнесу, організовувати державну підготовку та перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів підприємництва, що здійснюється шляхом створення та забезпечення діяльності бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів тощо. У всіх областях необхідно, щоб формувалися інформаційні банки даних стану та розвитку малого і середнього бізнесу, ділових пропозицій іноземних фірм і потенційних інвесторів щодо розвитку підприємництва. Необхідно створювати інженерні центри, технопарки, центри соціального партнерства, та інші ланки інфраструктури, які є необхідні для розвитку малого бізнесу.

Надзвичайне значення для розвитку малого бізнесу має матеріально-технічна та інноваційна підтримка. Забезпечення сприятливих умов та інноваційного клімату для розвитку малих підприємств повинно передбачати розробку та впровадження механізму

передачі малим фірмам виробничих площ та виробничих потужностей, у тому числі й тих що вивільняється у процесі ліквідації або реорганізації підприємств-банкрутів, формування розвинутого ринку нерухомості, розробку механізму передачі малим підприємствам нових технологій, а також обладнання, яке необхідне для здійснення бізнесу, на пільгових умовах, розширення сфери надання робіт і поставок для державних потреб, сприяння забезпеченню їх матеріально-технічними та іншими ресурсами з боку державних структур. Необхідно фінансово підтримувати ті фірми, які здійснюють інноваційну діяльність, впроваджують нові технології та інноваційні проекти, за рахунок державного інноваційного фонду. Держава має сприяти створенню регіональних інноваційних фондів, надавати допомогу у проведенні наукових досліджень, у впровадженні прогресивних технологій, сприяти пошуку замовників та виконавців інноваційних проектів для малого бізнесу [1, с. 165].

Винятково важливою проблемою є питання поліпшення доступу до зовнішніх джерел фінансування, створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу в сфері малого та середнього підприємництва, що передбачає створення та підтримку регіональних бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, технопарків тощо, формування сітки фінансово-кредитних установ, інвестиційних та інноваційних фондів.

Підсумовуючи слід відмітити, що з метою забезпечення державою сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу необхідно:

- по-перше, вдосконалити законодавчу базу щодо малого підприємництва у відповідності до принципів та норм Європейського Союзу;
- по-друге, вдосконалити умови спрощеної системи оподаткування у відповідності до європейських критеріїв;
- по-третє, врегулювати порядок сплати внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне та соціальне страхування;
- по-четверте, вдосконалити нормативно-методичне забезпечення поглиблення інноваційної спрямованості розвитку підприємництва, запровадити ефективний механізм правової, фінансової,

організаційної, кадрової та освітньої підтримки перспективних інноваційних проектів;

– по-п'яте, забезпечити доступність кредитів для малих підприємців;

– по-шосте, стимулювати розвиток інфраструктури підтримки підприємництва на базі інформаційних, консультативних і навчальних послуг для суб'єктів малого бізнесу [2, 38].

Очікувана ефективність результатів державної політики сприяння розвитку малого підприємництва може бути досягнута при розробці єдиної програми економічного розвитку.

Література:

1. Дуб Л. Питання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні / Дуб Л. / Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 2000. – № 2. – С. 162–169.

2. Криштоф Н. Формування та реалізація дієвої державної політики розвитку українського підприємництва / Криштоф Н. / Вісник КНЕУ. – 2009. – № 5. – С. 26–38.

Клімчик В. В.

Викладач кафедри фінансів

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ – ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ РЕГІОНУ ТА НАДХОДЖЕНЬ ДО БЮДЖЕТУ

Участь області в міжнародному економічному співробітництві є важливою складовою зовнішньоекономічної політики держави. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств окремих областей, їх зв'язки з діловими партнерами за кордоном сприяють трансформуванню національних економічних процесів у світову економіку, підвищенню конкурентоспроможності, збільшенню обсягів зовнішньої торгівлі і поживавленню інвестиційних процесів.

Розвиток регіональних зовнішньоекономічних зв'язків відіграє роль з'єднувальної ланки між місцевою, національною і світовою економіками. У цьому контексті питання розширення географії міжрегіональних зв'язків кожної області України з адміністратив-